

LES ESCULTURES RELIGIUSES DEL MUSEU NACIONAL ARQUEOLÒGIC DE TARRAGONA PROCEDENTS DE CONSTANTÍ. APÈNDIX GRÀFIC

Jaume Massó

(1) J. Massó: "Escultures religioses del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona procedents de Constantí, Església de Constantí, anys 8 i 1180", pàg. 43-44, publicat a l'apèndix.

(2) A. del Arco: "Esculturas religiosas del Museo de Tarragona. II. Iglesia de Constantí y Esclaustra", *Revista de Arqueología, Etnología y Aliteria*, tom II, núm. 4 (1960), pàg. 117-118, nota 17 i 18 i notes 19-20 i les referències corresponents, pàg. 110-114.

(3) *El Museu Nacional Arqueològic de Tarragona*, Vega: J. Massó: "Les escultures", pàg. 43-44.

(4) *MNAT 200*, A. del Arco: "Esculturas religiosas", pàg. 117-118, nota 17 i 18 i notes 19-20 i les referències corresponents, pàg. 43-44.

En el número anterior dels *Estudis de Constantí* vam publicar un treball sobre un conjunt de cinc imatges religioses medievals, procedents de Constantí, que formen part del fons del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.⁽¹⁾ Al final del nostre text hi afegírem, en forma d'apèndix documental, la transcripció de la primera part d'un article d'Ángel del Arco aparegut l'any 1898 a la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*.⁽²⁾ L'exemplar de la *Revista* que aleshores vam utilitzar per a transcriure l'article d'Á. del Arco era mancat de les làmines, per la qual cosa no les poguérem reproduir.⁽³⁾

Poc després d'acabada la impressió de l'esmentat número dels *Estudis*, vam poder consultar un altre exemplar —aquesta vegada complet— de la citada *Revista*, concretament el que hi ha a la biblioteca del Centre de Lecturade Reus. Gràcies a les facilitats que en tot moment ens han donat el director d'aquesta excel·lent biblioteca i les seves bibliotecàries, us podem oferir avui la reproducció de les dues làmines que acompanyaven l'article de 1898, làmines que ens mostren tres d'aquelles escultures.

Com podreu comprovar si confronteu aquestes figures, adjuntes, amb les fotografies molt més recents que vam publicar l'any passat, hi ha una diferència notable pel que fa a l'estat de conservació de la que anomenarem "Imatge núm. 2".⁽⁴⁾ A més a més d'algunes erosions més o menys importants localitzades en diferents llocs del vestit i a la seva mà dreta (ara força malmesa), la peça ha perdut el cap des del començament del coll. La làmina de 1898 ens mostra una imatge femenina força sencera (tot i la pèrdua d'una part de la base de l'escultura i la mutilació del seu braç esquerre) i amb un rostre oval emmarcat per una llarga cabellera pentinada amb la clenxa al mig i

(1) J. Massó: "Cinc escultures religioses del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona procedents de Constantí, *Estudis de Constantí*, núm. 6 (1990), pàgs. 43-59 (inclòs l'apèndix).

(2) Á. del Arco: "Notas arqueológicas de la diócesis de Tarragona. II. Iglesia de Constantí — Centcellas", *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, tom II, núm. 4 (1898), pàgs. 180-188, làms. VI-VII (en el nostre treball van ser transcrites només les pàgs. 180-184).

(3) Era l'exemplar conservat a la biblioteca del MNAT. Vegeu J. Massó: "Cinc escultures...", *op. cit.*, pàg. 58 (nota).

(4) MNAT 3025. Á. del Arco: "Notas arqueológicas...", *op. cit.*, làm. VII (dreta). Cf. J. Massó: "Cinc escultures...", *op. cit.*, pàgs. 47-48.

Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos.

TOMO II.

LÁMINA VI.

ESTÁTUA DEL SIGLO XIII
PERTENECIENTE Á LA ANTIGUA IGLESIA DE CONSTANTÍ.
(Museo Arqueológico de Tarragona.)

ESTÁTUA DE LOS SIGLOS XIII Y XV
PERTENECIENTES Á LA ANTIGUA IGLESIA DE CONSTANTI.
(Museo Arqueológico de Tarragona.)

sense corona. Si calculem la diferència entre l'altura que aleshores tenia la peça (segons Á. del Arco, 125 cm) i la que té actualment (102 cm), veurem que la part perduda (el cap amb coll inclòs) feia 23 cm (aproximadament). Desconeixem a hores d'ara en quin moment va ser decapitada –cal suposar que accidentalment– aquesta imatge⁽⁵⁾ i han estat infructuoses, per altra banda, les gestions realitzades per a poder recuperar el fragment desaparegut.⁽⁶⁾ Gràcies al document gràfic que reeditem, doncs, podem avaluar les erosions i mutilacions que han sofert les escultures en qüestió (sobretot la suara esmentada) en els darrers cent anys.

(5) Quan les escultures de Constantí van ingressar en el Museu Arqueològic de Tarragona, aquest ocupava una part dels baixos de l'actual Ajuntament. Durant la Guerra Civil hom començà a habilitar el Palau Arquebisbal com a nova seu del museu i s'hi van traslladar diversos i indeterminats objectes des del magatzem i les instal·lacions de la plaça de la Font. La fi de la guerra significà el ràpid retorn del museu i els seus materials al primitiu local, on van romandre fins a la construcció del nou edifici de la plaça del Rei (inaugurat l'any 1960). Tot i que pot semblar "fàcil" una fractura de la peça entre 1936 i 1939, a l'*Inventario de las antigüedades medioevales y modernas del Museo Arqueológico Provincial de Tarragona* (mecanoscrit, biblioteca del MNAT), realitzat per Samuel Ventura després de la guerra, hi consta aquesta peça. "algo mutilada", amb la mateixa altura mesurada per Á. del Arco: 1'25 m.

(6) Agraïm a Pilar Sada, del MNAT, la seva recerca del cap d'aquesta escultura entre els materials inventariats i emmagatzemats en el museu.